

F O A I E

pentru

mințe, inimă și literatură.

No. 30.

Luni, 28. Iulie

1847.

Domnule Редактор!

Am primit prin foaie de mințe, р-списса тримис лѣи I. I. pentru префачериле дѣвѣдѣтор дин Молдова де кѣтрѣ ☉ соареле дин Iашѣ; ам възѣт челе зисѣ: кѣ соареле есте департе де а амбидиона критикареа системеѣ нѣѣ че саѣ дѣтрѣдѣс дѣн школі де кѣтрѣ окѣрѣтѣре шѣ кѣ съ тѣрѣдѣнече а арѣта пѣмаѣ тѣте не адеврѣриле, тѣте рѣтѣчѣриле, тѣтѣ инвидиѣ шѣ персоналитатеа лѣи I. I. Аша дарѣ дѣтрѣвѣчѣвѣнеа виталѣ, каре интересазѣ не тот рѣтѣвѣл, аѣ рѣтѣс ла о парте, шѣ дѣнокѣл еѣ саѣ арѣтат пѣвѣлкѣлѣ не клѣвѣиторѣл, гоготанѣл, минѣиносѣл шѣ Iвѣда не тѣвѣлѣиторѣл шѣ възѣиторѣл кредѣндеѣ шѣ дѣвѣдѣторѣлѣи сеѣ, кѣрѣе акѣм нѣи рѣтѣне алѣтѣ скѣпаре декѣтѣ съ се спѣлѣзѣре спре а рѣтѣнеа дѣн паче „Апостолѣи чеѣмалѣи, дѣн карѣи сѣеранѣа лѣминѣи пѣционале съ алѣментѣазѣ!“ Апостолѣл ачестѣрѣ де леѣе непѣтѣндѣсѣ дѣделеагѣ „депѣстрѣрѣиле морале, аѣ авѣт невое де чеѣа пѣаѣ сѣмѣитор. . .“ Шѣ де ачеа і сѣаѣ шѣлат кѣтеѣа вѣте ла тѣвѣе. Еѣ шѣ апоѣ дѣн тѣоате ачесте че фолос аѣ ешѣт пентрѣ пѣвѣлкѣ? привѣлѣдеа зѣнѣи апостол зѣис де чеѣмалѣи апостолѣи! Чеѣава! Кѣ ачестѣ зѣи-

дере, дѣрѣнда пѣвѣлкѣлѣи де а шѣи дакѣ организѣциѣ де акѣм а дѣвѣдѣтѣрѣеѣ есте възѣ саѣ реа тот аѣ рѣтѣс не дѣдѣствѣлѣтѣ; ва дѣкѣ, не кѣнд соареле дин Iашѣ кѣларе не негѣзѣл сеѣ чел сѣргѣонеа не вѣлѣѣ, пѣн касѣ, пѣн фоѣи не I. I. шѣи зѣшѣ дѣкѣпѣвѣа зѣл зѣиде шѣ кѣ лѣаѣ зѣис, I. I. лѣминат де алѣт соаре дѣшѣ контѣнѣта тапѣнта апѣкѣтѣ, шѣи акѣм аре чѣнѣсте а гѣста воѣос рѣпаосѣл вакапѣциѣи школастѣче, окѣпѣндѣсѣ кѣ дѣтрѣвѣчѣвѣнеа дѣвѣдѣтѣрѣеѣ спре а пѣтеа дѣпѣдѣшоа пѣвѣлкѣлѣи зѣн таблоѣ а организѣциѣеѣи вѣкѣи, ачелеѣи де фѣдѣтѣ шѣи ачелеѣи вѣитоаре дѣла школі. Трѣтѣтѣл ачестѣ тѣпѣрѣндѣсѣ се ва дѣпѣрѣдѣи дѣн вѣрошѣрѣ шѣи не ла авѣоаѣциѣи Газетеѣи де Трансѣлѣвѣниѣа. Дѣн шѣи пѣндѣвѣвѣ деспре ачестѣ лѣкѣрѣе, кѣ каре пѣдѣждѣвѣск а фѣче зѣн пѣа тѣаѣ дѣн пѣинѣте дѣн деслегарѣеа пѣрѣвѣлѣлѣи аѣитѣ, вѣн рѣг де аѣтѣи да вѣе ка съ вѣн спѣн че сѣаѣ тѣаѣ фѣкѣт ла школі дѣла префачериле пѣвѣлкѣте де I. I. шѣи пѣлѣ акѣм.

Не лѣнѣгѣ дѣвѣдѣтѣра профѣсѣоналѣ сѣаѣ дѣпѣиѣнат шѣи ачеа лѣтерарѣ. Дѣкѣт акѣм гѣадѣл ал II. де дѣвѣдѣтѣрѣеѣ есте комплет: Организѣциѣа нѣѣ дѣдѣствѣлеазѣ трѣвѣиѣнда шѣи а сѣраѣилор дѣндѣле кѣверѣсеалѣ, шѣи а вѣоаѣилор дѣндѣле пѣдоаѣвѣ. Дѣпѣиѣндѣрѣеа дѣвѣдѣтѣрѣеѣи лѣтераре саѣ фѣ-

кѣт трансформанд пансионѣл француз а D. Malgouverné дн интернат пѣвлик. Кѣ ачеастѣ тѣсърѣ окъртѣреа с'аѣ десърчинат де о келтѣвал днсемпатъ дѣнд тот ода-тъ пѣрпиділор зп фолос піпѣйт ші днфѣиндѣнд ші колеціѣл пѣвлик; дела каре пѣтем пѣдѣждѣи резѣлтате апалоаѣе кѣ ачеле че аѣ prodѣс колеціѣл сѣ. Сава дн Бѣкѣреціі. Дн Бѣлетіпѣл офіціал Nr. 37 чітім зрѣтѣоаре дналтѣ апостіліе асѣпра ачестѣи обіект: „Дн прівіреа кѣ прін ачесте тѣсърі сѣ дндеплінеще организациа черѣтѣ дѣпѣ ашезѣтѣнт, ші дн прівіреа кѣ сѣ ажѣтѣ пѣрпидіі кѣ скѣдереа пѣпѣла 50 галвені а пансіонеі філор лор, еарѣ ачестіа сѣ фолосеск кѣ зп кѣрс маі дн-тіпс де днвѣдѣтѣрѣ, каре ажѣтор сѣ ва пѣвліка дндатѣ спре обѣеаска шіпдѣ, сѣ днкѣвѣиндѣаѣз пѣпереа дн лѣкраре ачелор кѣпрівсѣ дн ачеастѣ анафора. Мѣсѣра ачеаста с'аѣ ші пѣс дн лѣкраре адѣкѣнд асѣпра інстітѣтѣрлор дате дн антрепріѣз катаклістѣл превѣзѣт дн скріереа лѣі I. I. Нѣтѣрѣл елевілор дн колеціѣ есте де 55 ші пічі дѣб лѣні п'аѣ трекут дела днфѣиндѣареа лѣі! Елевіі дн колеціѣ пот сѣ до-вѣндѣаскѣ кѣ таре днлеспіре днвѣдѣтѣра літѣлор греакѣ, латіпѣ, цѣрманѣ ші фран-цузѣ, не лѣпгѣ тоате матерііле че алѣтѣтѣсск днвѣдѣтѣра де градѣл ал II. а лі-тератѣреі, кѣчі пѣ пѣмаі аѣ дндемѣнаре де кѣрці, дар ші де професорі вѣні, не каріі окъртѣреа дн поате авае кѣ леспіре дн дѣрліе стрѣіне; днкѣт днвѣдѣтѣрліе колеціале фѣкѣндѣсе дн літѣлі стрѣіне пѣп не елеві дн старе де а пѣтеа зрѣма кѣ фолос кѣрсѣрліе факѣлтѣцілор, сѣ дѣкѣндѣсе дн цѣрі стрѣіне, сѣ рѣтѣнд алѣ а-сѣвлата аіче.

Акѣм ла днкеіереа апѣлѣі школастѣ пѣтем фаче солда префачерілор зрѣмате дн школі дн кѣрсѣл апѣлѣі. Прімарііе аѣ рѣмас не атіпсе; ші ачеаста днвѣдѣ-тѣрѣ днкѣ сѣфере, ші кѣ атѣтамаі шѣлт кѣ кѣт дн зі дн зі о vedem десѣвліндѣсе маі таре дн Валахія, днвѣдѣтѣра де гра-дѣл ал II. сѣѣ комплетат адѣогѣндѣсѣ дн-кѣ кѣтре зп чеас не зі ла ачѣа професіо-налѣ ші днфѣиндѣндѣсѣ ші колеціѣл. Ша-ла де мѣіестріі мерѣе акѣм маі віне де кѣт днапте ші пѣ віне пічі 6000 леі не ап; дн време че днапте мерѣнд рѣс сорѣеа песте 60,000 леі не ап. Маі дн-напте інстітѣрліе пѣвліче консѣта кѣ врео 150 де вѣѣці песте 100,000 леі; акѣм а-чеастѣ сѣтѣ есте економісітѣ ші поате да днвѣдѣтѣрѣ ла о тѣлдіме де копі, каріі рѣтѣлеа дн днтѣперек, не кѣнд алдѣі пѣдїні ла пѣтѣр сѣ гіфтѣеа кѣ сѣпѣ ші расол. Маі днапте прінціпѣл днвѣдѣтѣ-реі професіонале ші літераре мерѣеа дн вѣбот ші фѣрѣ пічі зп цѣл, акѣм цѣлѣ-рліе сѣнт детермінате віне; сѣракѣл аре гратіс днвѣдѣтѣра професіоналѣ чеі дѣ ківѣрнісалѣ, вѣгатѣл аре гратіс днвѣдѣ-тѣра літерарѣ. Амѣндѣбѣ ачесте днвѣдѣ-тѣрлі сѣнт дескїсе ла тодї. Нѣтѣрѣл еле-вілор дн колеціѣ есте 55, дн школа про-фесіоналѣ 63, дѣпѣ кѣм спѣне соареле а-дѣкѣ песте тот 118 ші ла Декѣмѣріе 1846 ераѣ пѣмаі 109; вор маі фі ші ла Галаці врео 40, лѣкрѣ че не ар да зп тотал дн-ціфѣе кѣ тотѣл фаворавіл сістѣмеі нѣбѣ, а-дѣкѣ 158 дн ачѣастѣ, дн време че дн ачѣеа веке ераѣ пѣмаі 109. Кѣрділе асѣ-тіне сѣнт не кале а се фаче дѣпѣ тѣсѣ-рліе пѣвлікате ші прін фоае Двоастѣрѣ. Дарѣ треаѣа, дела каре атѣрѣл тот ре-

злататъ ла школі, аѣ рѣмас дукъ не фѣ-
кѣтъ; кѣчи персоналъ стѣ кѣм аѣ фост
маі дѣаите! Дѣсѣ аіче тѣ опреск!

К ъ в ъ п т ѣ л ,

prin care сѣ. са архімандритъ Діонісіе
Romani, дїректоръ семинарѣлѣ, а deskic
solemnitateа есаменѣлѣ дн 30. Іunie.

Преа сѣиндїте стѣпѣне!

Отѣл, ачестѣ фїиндѣ кѣвѣнтѣтоаре,
чеа маі десѣвършїтѣ дїп тѣте фѣнтѣрїле
кѣте аѣ фѣкѣт Dѣтнезеѣ пре пѣтѣнт, а-
чест дѣпѣрат ал тѣтѣлор челорлалте вїе-
дѣтѣоре, дїне де дѣб лѣтї, де лѣтѣа фїсі-
кѣ шї де чеа моралѣ, де знде зрѣеазѣ
кѣ шї тревѣндѣле сале сѣ фїе дѣдоїте,
матерїале саѣ шї морале. Тѣте челелалте
вїедѣтѣоре дака дѣшї дѣдестѣлеазѣ тревѣ-
ндѣле матерїале сѣнт фѣрїчіте, пѣ дореск
алчева маі тѣлт шї пѣ маі аспїреазѣ дѣ-
пѣ нїмїк. Отѣл дѣсѣ, пѣмаї кѣ дѣмплїнї-
реа ачестор тревѣндѣ пѣ пѣмаї пѣ се сїм-
те фѣрїчіт, дар нїчі пѣте авае чеа маі мї.
кѣ зѣврѣ де тѣлдѣтїре, дака партеа мо-
ралѣ пѣ ва фї кѣлїватѣ шї дака кондїїн.
да лѣ пѣ ва авае тѣлдѣтїреа че їсвора-
ще дїп лѣкѣреа вїелѣлї повѣдѣїтѣ де лѣ-
тїна шїїндѣї.

Дѣдатѣ че отѣл сѣа дѣфѣдїшат пе-
шене вїедїї, ачесте дѣдоїте тревѣндї се
аратѣ дѣтрѣ ел, шї маї тѣлт саѣ маї пѣ-
дїп фїе-каре от дѣппарте шї де ошїе се
сїленде спре довѣндїреа лор.

Дар фїїндѣкѣ пѣ тодї оаменїї аѣ де о
потрївѣ пѣтерї фїсіче шї морале спре а
пѣтеа дѣтѣмпїна ачесте дѣдоїте тревѣндї,

шї фїїнд фїреше фѣкѣт а фї содїал, дѣнда-
тѣ че сѣаѣ формат челе дїотѣїз содїетѣдї
оменендї сѣаѣ ашезат о дѣдоїтѣ пѣтере
моралѣ орї релїціоасѣ шї матерїалѣ орї
полїтїкѣ: спре аѣ авате дѣла рѣѣ, аѣ по-
вѣдѣї пре калеа вїелѣлї шї аї асїгѣра мїж-
лѣчеле вїедѣїрїї. Скопѣл дар ал пѣтерїлор
атѣт релїціоасе кѣт шї полїтїче есте фѣ-
рїчіреа шї тѣнтѣїреа пеаѣлѣлї омененск.

Дѣл орї че стат, кѣнд ачесте дѣб пѣ-
терї дн зпїре шї вѣлѣ дѣдѣлецере лѣ-
кѣреазѣ пентрѣ ачелаш скоп, кѣнд партеа
матерїалѣ сѣ десѣвършїаще prin агрїкѣл-
тѣрѣ, арте шї мѣщешѣгѣрї, їар партеа
моралѣ prin шїїндї, лїтературѣ шї маї кѣ
осевїре prin крещѣреа релїціосѣ каре есте
темеїл чел адевѣрат ал моралѣлї шї
prin зрѣаре ал фѣрїчіреї де ошїе; кѣнд
ачесте доаз пѣтерї зїк даѣ тѣѣа зпа кѣ
алта шї се ажѣтѣ вѣрѣѣтѣе пентрѣ де-
сѣвършїреа їнсѣлї морал шї матерїал, а-
семеѣеа стат есте кѣ пѣпѣтїндѣ а пѣ фї
фѣрїчіт; кѣнд дѣсѣ пѣдѣдѣлецереа, пѣзпї-
реа шї алте патїмї пїерзѣтѣоре вор десѣїна
ачесте пѣтерї че дїп содїетѣдїле, кѣнд пѣ-
тереа спїрїтѣалѣ пѣ копреспѣнде дѣлалтеї
сале кїетѣрї пѣсїлїндѣсе а десѣрѣдѣчїна вї-
дїл шї а сѣдї вїртѣтеа, кѣнд слѣжїторїї
ей дн лок де а фї лѣтїна лѣтїї шї сареа
пѣтѣнтѣлї, прекѣп аѣ зїс Домнѣл, дїп
леѣе, пѣдѣгрїжїре орї алте їнтересе пѣп
педече десѣволтѣрїї морале, пре каре ар
фї тревѣїт сѣ о спрїжїнеаскѣ кѣ тѣте мїж-
лѣчеле, кѣнд дїп протївѣ пѣтереа полїтїкѣ
се сїленде кѣ тѣте мїжлѣчеле спре десѣ-
вѣршїреа отѣлѣ фїсік, фѣрѣ а дѣгрїжї де
отѣл морал, кѣнд шїїндѣле вор фї лїпсїте
де релїціе каре пѣмаї еа поате дѣсѣфла
dragостеа вїртѣдїї; кѣнд че есте шї маї

рѣхъ пѣтереа політікѣ, дн лок de a da між-
лоче пѣтерії реліціосе а ші пѣтеа дмпліні
кѣ сѡінденіе мисіа са чеа дналтъ ші греа,
а дпквращіа пре чеї взиі ші а ддрепта
дпделепдеще мпселе ші грешалеле че-
лор маї пепѣтпчюші, пѣ фаче декѣт аї
рѣдіка кредетѣл ші ваза. Атѣпчеа ачел
стат мерце кѣ наші репезі кѣтре пеїре.
Історіа недпфѣдішазѣ сѡрта а маї мѣлтор
статѣрі каре аѣ недпгрїжіт врезна діа а-
честе тревѣінде орї амѣндѡбѣ.

Ачесте дндоїте тревѣінде саѣ превѣ-
зѣт де тоате стателе віне кѣрмѣїте: ші
фіе-каре аѣ кѣпоскѣт кѣ легѣтѣра че діне
пе ѡмені ка чептрѣ дп каре се влесп тѡ-
те разеле черкѣлѣї сѡціал, есте реліціа,
де ачееа пре кѣт дпгрїжеск де десѣвѣр-
шіреа омѣлѣї матеріал дп тѡте ратѣріле
сале, асеменеа ші де а омѣлѣї морал, прпн
десволтареа септїментелор реліціосе ші
дптїндереа лор.

Кѣ тѡте кѣ ачесте дндоїте тревѣінде
с'аѣ кѣпоскѣт дп тоатѣ времеа ші дп а-
чест пѣмѣнт де вѣрваді адѣлк кѣдетѣторї
ші іѣвїторї де пеам, дар а лор пѣпере дп
лѣкваре с'а амѣнат дпн прїчіна осевїтелор
префачерї ла каре дп тѡтѣ времеа аѣ фост
сѣпѣсѣ ачестѣ царѣ, ші с'аѣ дптрѡдѣс
реформеле пеапѣрат тревѣїнчѡсе, пѣмаї де
атѣлчї зїк с'аѣ лват дп деаппроапе дпгрї-
жіре челе маї де кѣпетеніе дпн ачесте тре-
вѣїнде ші кѣнд пе де о парте се дпко-
раціазѣ агрїкѣлѣтѣра, негоцѣл ші індѣстріа,
партеа моралѣ асеменеа пѣ есте маї пѣ-
дпн дпгрїжітѣ прпн дптемеїереа де шкѡле
паціонале пѣ пѣмаї дп Бѣквресѣї, дп Країова
ші дп тѡте орашеле де кѣпетеніе, чї ші
ла тѡте тѣргѣріле ші сателе. Шї тоате
ачесте ашезѣшпте сѣвт лѣмпнатѣл гѣберп

ал преа-дпѣлдатѣлѣї постѣрѣ Domn'aѣ лват
о нѡѣ префачере ші дпѣлѣпѣтѣдїре дела
каре се ащеапѣтѣ челе маї мѣлѣтѣїтѡре ре-
зѣлтате: іар пептрѣ дпѣлѣдѣтѣтѣра клерѣлѣї,
дптїндереа реліціеї ші дптемеїереа мора-
лѣлѣї с'аѣ ашезат семїнаре атѣт ла сѡ.
мптропоміе, кѣт ші ла кѣте треї епіскопїї,
каре сѣвт а Преа-сѡїндїї Вѡстре окротїреї
пѣ вор дптѣрзіа а рѣвѣрса прпн клер лѣ-
мпїна дрептѣлѣї кѣкѣнт ал евангелїеї дп
пополѣл Ромѣїеї десѣрѣдѣчїнѣнд недпѣлѣ-
дѣтѣтѣра ші релеле че ісвореск дпнтр'ѣлса.

Дпсѣрчїват, дпн а Преа-сѡїндїї Вѡстре
вѣлѣ-воїндѣ, кѣ дпгрїжіреа семїнарѣлѣї
сѡ. мптрополїї, віѣ плекат дѣпѣ даторїе а
сѣпѣне кѣпѡдїндеї Преа-сѡ. Вѡстре ресѣл-
татѣл дпѣлѣдѣтѣтѣрелор ачестѣї ап шкѡла-
стїк, дп каре с'аѣ вѣрат дпѣлѣдѣтѣрїле кѣ
84 шкѡларї інтерпї ші 20 естерпї дпнѣпѣр-
дїдї дп патѣрѣ класе. Дп ачесте класе
с'аѣ дат маї мѣлте дїїнде прївїтѡре атѣт
ла десѣвѣршіреа мїндїї тїперїлор кѣт ші
ла дїнта кіемѣрїї лор, каре есте фортарѣа
їнімїї прпн дпѣлѣдѣтѣрїле реліціеї.

Дп класѣ I. с'аѣ вѣрат четїреа ші
скрїсѣл, фїїндкѣ чеї маї мѣлдї дпн тїперї
кѣнд віа дп семїнар пѣ пот маї пічі де-
кѣт сѣ чїтеаскѣ, с'аѣ вѣрат тот дп кла-
сѣл дптѣїс скѣртаре де катехїе, де арїт-
метїкѣ, граматїкѣ ші геѡграфїе. Дп кла-
сѣл II. сїптаксѣл, ші стїлѣл, геѡграфїа сѡѣл-
тѣ, історїа сѡѣнтѣ ші геѡметрїа практїкѣ.
Дп III. прїндїпѣрї де лѡдїкѣ, реторїка,
депрїндѣре ла кѣвїнте ші історїа вісєрїчеа-
скѣ. Дп класѣ ал IV, прїндїпѣрї де дог-
матїкѣ, де ермпневтїкѣ, моралѣл хрїстіа-
неск, ші пасторалѣл. Кѣ тоате ачесте
класе с'аѣ вѣрат ші псалтїкїа ші рѣндѣїа-
ла вісєрїчеаскѣ.

Асвпра арътателор щіінде се ва фаче черчетаре потривіт програмеі че плекат се дмфѣдшазъ.

Дн тот кърсъл авълві неам сіліт дѣпъ пѣтере а дінеа дн семінар дісціпліна кѣвінчоасъ. Дн че се атінде де стареа матеріалъ, де ші не афлѣм дестѣл де стрѣмтораді дін прічіна локалѣлві ші а дѣкѣперілор, дар о хранъ съпѣтоасъ ші дндестѣлатъ, ші дмѣрѣкѣшінте кѣратъ а пѣзіт семінарістїі дн тоатъ времеа съпѣтошї фѣрѣ а фї вѣотвїді врезвл де вѣле греле.

Тот че'мі маї рѣтѣне акѣм преа-сфінте, есте а рекоманда Преа-сфінціеі Воастре сілінделе Домнілор професорї каре дн тоатъ времеа 'ші аѣ дмплініт даторїіле кѣ сѣргвїндъ: ші маї кѣ осевїре пе D. пітар Іоан Пенескѣл а кѣрѣі рѣвнъ пѣ се поате дндестѣл лѣзда ші кареле пе лѣогъ дн сѣрчїпареа че аре а днвѣда щїп. деле хотѣрѣте пентрѣ класѣл ал II. ш; ал III., а дмплініт дн доѣ рѣндѣрї шї даторїіле інсפקціеі дн кѣтѣ време ам ліпсіт дн Рѣсіа дін порѣлка Преа-сф. Воастре; асеменеа ші днделѣанта кондвїтъ а школарїлор.

Школарїі че іадї трїміс дн Рѣсіа, дѣпъ черчетареа че леам фѣкѣт дн авѣл трекѣт, іам афлат віне днпінтаді, ші дн-грїжіторїі лор преа тѣлѣтмїді атѣт пентрѣ вѣна лор кондвїтъ кѣт ші пентрѣ сілінда ла днвѣдѣтѣрѣ. Асеменеа дн щїп-дѣрї ам прїіміт дела семінарѣл дін Кїсінев ші дн зрмъ.

Школарїі семінарѣлві де аїчі че аѣ трекѣт кѣрсѣл днвѣдѣтѣрїлор дмплінінд термінѣл де 4 ані, се рекомѣнда вѣпѣтѣдїі Преа-сфінціі Воастре спре а фаче пѣлере

ла кале спре а лі се дескїде карїера пентрѣ каре сѣнт вїемадї: кѣчі фѣрѣ а авеа пе чїнева сѣї повѣдѣіаскѣ ші сѣ ле дн-тімпїне неднлеспрїіле ар сімді дестѣл грѣтате, дар пѣ сѣнт ла дндоїалъ кѣ пре-кѣт пѣлѣ акѣт адї днгрїжіт пентрѣ еї кѣ драгосте де пѣрїнте сѣфлетеск, асеме-неа ведї зрмѣ ші дн вїитор.

Сѣѣршеск преа-сфінціте стѣпѣне а вѣ арѣта плекат, кѣ дака остепелеле поастре ші сілінда школарїлор вор корѣспѣнде до-рїндеі Преа-сфінціі Воастре, ші ащептѣрїі ч. пѣвлїк, ачѣаста ва фї пентрѣ пої чеа маї дѣлче тѣогѣїере ші чеа маї пѣлѣкѣтѣ рѣ-сплѣтіре че пѣтем ащепта.

Вѣ арѣтѣм дн сѣ Преа-сфінціі Воастре кѣ орї кѣт де днтіпсе ар фї фост до-рїнделе поастре, пѣ с'аѣ пѣтѣт фаче маї тѣлѣт кѣ ніще тінерї че віп прекѣт ам зїс, фѣрѣ нічі о прегѣтіре. Шї че віне ар фї дакѣ преодїі дін тоатъ дѣара с'ар дешепта одатъ ка сѣ аївѣ маї деапроане днгрїжіре де крещереа ші днвѣдѣтѣра фїлор лор декѣт каре аѣ авѣт пѣлѣ акѣт.

Прїіміді акѣт, Преа-сфінціте, ачесте остепеле че дін партеа школарїсор ші а професорїлор се депѣн ла пічіоареле преа-сф. Воастре. Шї віневоїді а пе да пѣрїп-тедїі вінекѣвѣлѣтѣрї прїп каре vom лѣа зп поѣ кѣраж спре а пѣтеа пѣрѣта остепелеле че пе ащепантъ дн вїитор. Фїе ка днпалта проведїндъ сѣ вѣ дїе дн архїпѣсторескѣл сказн анї тѣлді, ка сѣ вѣ вѣкѣрадї де ро-дѣл вінефачерїлор Преа-сфінціі Воастре ші пої сѣ авем тотдеавѣна череаскѣ тѣлѣтѣіре а пе ведеа днпрежѣрѣл де вінефѣкѣторѣ-лві пострѣ.

Лексикографіе

de cuvintele române adunate din documente
vechi și din gъра попорълві.

(Дикѳіере.)

Т.

- Таркъ, таркат, tache.
Темперіе. Тімпъ реѳъ.
Тѳмпет. Am dat тѳмпет (поръикъ) oa-
menilor сѳъмі гѳтеаскъ кареле (impetus.)
Тѳпълаце де зчіе локвстеле, фѳрчі десѳте
къ теіѳ, tabeo.
Тѳрѳъ, пѳтапъ *τριβας τριβαδες, tribades, τῦρβη*
tuβa.
Тѳрълъ, тѳрълъ сеаѳ тѳлѳ, тѳлъ, ші тѳлѳ
трълъ: пѳвп, пѳвпъ, *τρελος τραυλος*, стѳр
лѳватікъ.
Тѳмпъ (томъ). Аѳ пѳс garda din тѳм-
пъ, din пѳтпѳт, прекѳм се зиче а zidi
сеаѳ а adera din temelie (tombo).
Трѳѳіе, трѳѳаш, трѳѳеск, *τρυφή τρυφίω*
Terpedinъ ші trepedinъ сеаѳ trapedinъ,
кѳщііе ле скос кѳіле *τρέπω, τροπή*
Тігоаре, пѳгоаре, лѳнес, Tegurium.
Тѳверчі, сеаѳ тѳвѳрчі, се тѳвѳрчѳще къ
spinarea дп сѳс ка сѳ рѳдиче гревтатеа,
tuber, tubero, tuberculum (tumeo).
Товол, вп сак сѳаѳ гѳтѳіс de фѳпъ дп
форма вѳі tuberculum.
Трѳвалъ ші дрѳвафъ сеаѳ дрѳвалъ, трѳ-
вѳлезѳ ші дрѳвѳлез сеаѳ дрѳвѳлескѳ.
Om, кал де трѳвалъ. Ачѳста есте кѳ-
вѳптѳл вѳкѳ ромѳп пѳстрат дп гѳра
попорълві, дп локъл кѳрѳіа аѳ дптрат
тѳнка, тѳнчѳск. — Travalla travallare,
τριβῶ, τριβῶ, τριβαλλος. De аиче prin ana-
логіе трѳвѳе сѳ дпкеет а се фі пѳстрат
ші кѳвѳптѳл аѳачереа, аѳареа, аѳерѳл,

аѳере (треаѳа *τριβή*) аѳереѳѳ, прекѳм
реѳереѳѳ.

Ѵ.

- Ѵлете. Ѵтѳлъ пе ѳлете, а пѳрї пе ѳлете,
пѳстїе, кѳмпї *αυλή, αυλίδες* ші аѳлете
aula, стаѳл, ovile, desertѳрї, степе, пе
vnde се пѳшѳнеазъ вїтеле.
Ѵнит сеаѳ опїт (хѳкїт) грѳѳл есте впїт,
пѳлїт де соаре, сторс де сѳкѳл сеѳ; ла-
птѳле сѳпт dїntr'о пѳлпѳтъ сеаѳ фѳрпт,
ὄπος succus.
Ѵпѳск, скот тѳстѳл, прекѳм фак арѳорї-
лор кѳндѳї чїокпѳск къ секѳреа, de лї
се сѳѳрѳе тѳстѳреада, *οπιζω*.

Ф.

- Фромѳ, фѳлѳ; тѳнд вѳкѳѳеле де вѳлпъ
се пѳп ла фромѳл лор, *φρονις, ingenium*.
Фромѳеазъ комѳпїъ.

Х.

- Харшѳ (housse).
Хатал, фатал. Кѳ хатал вѳрї сѳмі vїnzї
калѳл?
Хѳредѳѳ, фѳп вѳрѳѳѳѳ.
Хѳдѳман, *χυδαίος, χυδαιομανής*; варѳар, грѳ-
солан.
Хѳредѳ. Ѵіе хѳредѳеа пѳгѳѳлѳї, рѳндѳѳеа-
ла, арта, тѳстѳрїа, агнѳсе.
Хѳвїдѳ сеаѳ хѳгїдѳ, кѳсѳрѳрї, арѳ тѳлѳѳе
авїде (habitus).

Ч.

- Чїтѳлеа калѳл фѳп; апѳка кѳте пѳдїо къ
гѳра. — Cima; вѳрѳѳреа.
Чїкѳре ші чїкѳре. Стрѳгѳрѳл де каре се
дїп вѳвїдѳеле поатеї; cioco.
Чїклѳъ, пїскѳл тѳптѳлѳї *cicl-ovum*.
Чїорланї, чїрїтеїе, тѳѳарї, се зиче кѳнд ар-

вореїи тѣпкаді де віте ажѣлг а се аречі
(капгrena).

Чиомп-ѣрі, се пѣтеск тешетѣріле пѣелелор
тѣете; нѣ пот косі де чиомпѣрі, сіомпро;
сінопім кѣ чокул, попѣл, аданѣл, чепѣл,
цапѣл, депіі.

III.

Шолтѣл сеаѣ Soltusiul, дела кѣвѣнтѣл
латінітѣдеї mezевѣлѣї scultesius, жѣдекъ-
торѣл сеаѣ президентѣл вѣвї маїстрат,
де каре с'аѣ зіс ла кѣвѣнтѣл Пѣргаріѣ.

Шопѣрлѣ — серпілѣ.

III.

Щезѣрѣ, крепѣтѣрѣ, sciso.

Л.

Лѣвѣнат, ера лѣвѣнат кѣ воеріі, ста лѣ
фавор, трѣа віне.

Лѣдоїтѣрѣ сеаѣ сержоака, грѣл аместе-
кат кѣ сакарѣ.

II.

Целісте, стаѣ оїле фѣрѣ doc, лѣ целістеа
вѣптѣлѣї gelo.

Ціоїѣ, ціоае, весел-ѣ, gioviale.

Тѣмваріѣ (tabarro). Се пѣрта дїн веїме
ачест страїѣ прекѣт астѣзі маптелеле.
Еатѣ вѣ document de пе ла 7150, пѣтрѣ
асемене страїѣ:

„Еѣ Іонашкѣ Мѣлаї, шї еѣ Мѣлѣл, шї еѣ
Тѣмашї, шї еѣ Георгїѣдѣ а лѣї Мѣлаї,
тѣртѣрісім кѣ іастѣ скрісоаре а поастрѣ
кѣт аѣ перїт вѣ тѣмваріѣ а фетеї меле,
а Солтанеї, пѣтрѣ даждеа пострѣ; пѣ-
трѣ ачееа ка сѣ авем пої а да Солтанеї
фетеї меле, пѣтрѣ тѣмваріѣ поѣзечї леї,
лѣсѣ пре лѣгѣдѣвїндѣ, кѣнд вом авѣ прї-
леж де ванї, сѣї дѣт пої тѣс-патрѣ ачеї
ванї.“ (Се афлѣ ла D. Кѣппаренко).

Сезлескѣл.

КЪІНІЛЕ ЛЪТРЪНД.

„Am, am instinct de кѣїне

Сѣ латрѣ пѣлѣ тѣїне;

Вроїѣ сѣ рѣспѣнд менїреї де кѣїне кредїнчїос.
Чеї вѣнї пе лѣнѣ тїне пот трече-п вѣлѣ паче,
Іар чеї рѣї сѣ се театѣ! еѣ ам кѣ еї а фаче;

Ла еї даѣ фѣріос,

Am, am, am drїg de кѣїне

Сѣ-ї латрѣ пѣлѣ тѣїне.“

Аша вѣтеа 'нтрѣо поапте лѣ тѣрг ла пѣгѣцтор
Ѣн кѣїне пѣзігор.

— „Мѣ тїр, лї зісе оаїа, тот дела ачееа касѣ,

Кѣт нѣ зрѣцї лѣтрѣнд!

Кѣнд лѣтїї нїчї нѣї пасѣ

Дѣ вѣ кѣїне хѣтѣнд,

Шї кѣт поцї тѣ адеѣ

Пе рѣї дїн ачеї вѣнї?“ —

„Пот, кѣїнїле рѣспѣнсѣ, еѣ ам instinct, ам леѣе,
De а нѣ спѣне мїнчїнї.

Везі іст трекѣтор сімїлѣ, че терѣе кѣ нас таре
Статорнїк, ашезат;

Ел есте вѣн, лѣшї катѣ де дрѣт кѣ пе пѣсаре,
Шї трече пе лѣтрат.

Дар іатѣ, вѣ рѣѣ віне; веѣлѣ кѣт тот пѣлдеѣе,
Сѣ траѣе 'нчетїшор;

Лѣн мїнтешї фѣртїшагѣрї, прѣдѣрї лѣкїпѣеѣе,
Е гата дѣ орї че кр тѣ, е гата де отор.

О! ам сѣ'л латрѣ таре,

Сѣїсѣшїїѣ дїн весгмїнте спре семп де лѣфрѣнтаре
Шї ла ограда поастрѣ вѣ нас

Нѣ ам сѣ'л лас.

Ел вѣреа сѣ тѣ-атѣцїаскѣ, кѣчї лѣтї свѣрлї о пѣїне.

Лї деспрѣдѣеск харѣл ачел дїн кѣцет рѣѣ;

Am, am сѣ ват мерѣѣ. . . .“

Атѣнчї стѣпѣлѣ касеї а алергат ла кѣїне,

De карѣ авѣ порок,

Кѣ рѣл ера гата сѣ'л прѣде дѣндѣї фок.

Ел пѣтезі дѣлѣл, шїї зісе: „Ар фї віне.

Ла 'ндаторїрї лѣшартѣ сѣ фїм пої тоцї ка тїне.“

A. D.

ФАТА 'Н ПОЕНИЦЪ,

сеаѣ

Сперанца 'н шельтоаре.

Дитр'о поеницъ

Лънгъ-о товѣлицъ

Ера фегѣшоара дѣмѣаца 'н зорѣ,

Сѣнгъръ 'н тъчере,

К'о таре плъчере

Свѣзъндъ'ши дорѣца, кълеѣа ла флорѣ.

Къ влъндъ зѣмѣре,

Плѣнъ de зѣмѣре

Съ п'о вадъ нѣме къѣта 'н преѣзър;

Нѣмаѣ къте одатъ

Съртъвѣка фатъ

Дшѣ 'н ѣца прѣвѣра спре черѣл азър.

Шѣ къ дѣфокаре

А лѣѣ дѣдѣраре

О череа асърѣ'ши сеѣ деа ажѣтор;

Съ п'о пърѣсакъ,

Ка съ'ши дѣмѣнеакъ

Сѣнгѣраѣ плъчере, зѣкъл еѣ дор!

Не ачела каре

Мѣлѣ таѣ екѣтѣ дѣ аре

Шѣ декѣт ѡаѣца, съ'л ѣ de вѣрват;

Къчѣ еа дѣн прѣнѣе

Фър' de фѣдѣре

Пентрѣ ел пѣстрасе ал еѣ сѣрѣтат.

А сперанѣеѣ разъ

О дѣтѣмеѣазъ

Дѣсѣфлѣ кредѣндъ дѣн пѣнтѣгѣѣ асѣрѣнс,

Къ флорѣ се грѣвѣеде,

Фрѣнтѣа de 'нѣ гѣтѣеде

Шѣ de вѣкѣрѣ сѣфлѣтѣѣ кѣсѣрѣнс.

Къ фаѣца воѣоасъ

Пѣрѣѣзънд спре касъ,

Иѣма о 'нѣеатѣнъ, шѣ дѣнѣтѣшор

Мѣргънд не кѣраре

Фъръ дѣтрѣстаре

Дшѣ вѣдеа плъчереа прѣн кънт de амор.

Дар зѣ шерне 'н кале

Фѣнд таѣ ла вале,

Дѣ о парте 'нтр'о тѣфъ шѣзънд тѣпѣлат,

Кънд дрепт ел се афлъ,

Преа кътѣплѣт о тѣшкъл,

Шѣ 'нкѣрѣнд тот трѣвѣл і л'аѣ венѣнат!

Кѣде вѣата фатъ

Ла пѣтѣнт дѣдатъ,

Шѣ а еѣ плѣнсоре, към' с'аѣ нѣмерѣт,

De amant e' arde;

Vine, o кѣсѣрѣнде,

Шѣ лѣзънд'о 'н браѣе еа аѣ шѣ тѣрѣт! —

Нѣколеанѣл.

ДѣН БРАШОВ Шѣ ДѣН СѣВѣШЪ

се афлъ de вѣзѣаре о карте фоарте de та-
ре интерес пентрѣ тоѣѣ исторѣѣѣ шѣ пѣвлѣ-
ѣнѣѣ патрѣѣлор поастре:

**Chronicon Fuchsio-Lupino-
Oltardinum**

sive Annales Hungarici et Transsilvanici.
Edidit Josephus Trausch, Coronensis. Pars
I. Complectens Annales Ann. 990—1630.

Coronae, 1847.

Ачѣастъ парте I. кѣсѣрѣнде 41 кѣле тѣпъ-
рѣте, прѣѣл дѣ есте нѣмаѣ 1 ф. 40 крѣ арѣ.
Партеа II. ва кѣсѣрѣнде вѣле шѣ таѣ тѣлте.
Аре кътева датѣрѣ de таре дѣсѣмѣнтѣте
шѣ пентрѣ ромънѣ.

Бѣвѣлѣогрѣфѣе.

Ла „Инѣтѣѣтѣл Алѣвѣнѣ“ аѣ емѣт de сѣв тѣ-
нарѣ шѣ томъл ал II-ле de:

**ПРѣНЦѣПѣШѣ ФѣЛОСОФѣЧЕ,
МОЛѣТѣЧЕ Шѣ ЛѣТЕРАРЕ.**

De

Колонѣлѣ de Ваѣс.

Традѣсъ дѣн лѣтѣва франѣзъ de

Комс. Костакѣ Гане.